

כיצד חוגגים את חגי ישראל בארצות הברית?

כיצד מחנכים את ילדינו בארצות הברית לערכים יהודיים בחגים? אנחנו בעיצומם של החגים- ראש השנה, יום כיפור, סוכות. בהמשך מחכים לנו יתר חגי ישראל- חנוכה, פורים, פסח, ל"ג בעומר, שבועות ואולי אף ט' באב.

כילדים בעצמנו, לא בטוח שאהבנו את החגים בישראל, לא בטוח שעצרנו לחשוב מה משמעותם עבורנו. חגגנו אותם כי היינו רגילים. כי כל שנה בילדותינו המשפחה שלנו היתה נפגשת, אוכלת, מברכת, שרה, מחליפה מתנות, מתלבשת בחגיגות. עומדת בפקקים הלוך או חזור. היו צחוקים, וכעסים, והתחשבנויות משפחתיות עם דוד או גיסה כזו או אחרת, היו אין ספור סיפורים קטנים, שבמהלך השנים בנו עבורנו את החוויה, שנקרא 'החגים'.

כשבנינו את משפחתנו, וכמובן כשנולדו ילדינו, רצינו לבנות את מסורת החגים של המשפחה האישית והחדשה שלנו. מסורת, שתהיה גם המשך לכל שאהבנו ממשפחת המוצא שלנו (אבא, אמא) וגם שיהיו בה שדרוגים ושיפורים למנהגים שלא היו לרוחנו. עכשיו הרי אפשר- אנחנו כבר לא ילדים שהולכים אחרי הורינו, עכשיו אנחנו ההורים. אנחנו רוצים להחליט מה יהיו הערכים שנלמד את ילדינו, כולל ערכים יהודיים. אנחנו רוצים שהמסורת תיתן להם, אולי כמו לנו, בסיס, 'נמל בית' מוכר וטוב, שממנו אפשר גם להתרחק כשרוצים, כמו למשל, לעבור לגור בארצות הברית ולדעת כל הזמן 'שישראל נמצאת שם בשבילי גם מרחוק'.

מומלץ להורים לעצור ולחשוב:

- מה הערכים שתמצו להעביר לילדיכם בנושא החגים היהודיים? מה מסורת החג שהייתם רוצים לבנות במשפחה שלכם?

כשחיים בישראל לא חייבים לחשוב יותר מידי על החגים. במערכת החינוך מלמדים את הילדים את משמעות החג, ואת השירים המוכרים. בערב החג כל עם ישראל מתכנס בחגיגות. אתה יהודי וישראלי מעצם שהותך בישראל. לא צריך יותר.

כשעוברים לגור עם הילדים בארצות הברית, צריך לעצור ולחשוב איך רוצים לחגוג עם הילדים את החגים. כי כשאתה מגדל ילדים ישראליים בארצות הברית (פרדוקס בפני עצמו) כל דבר שקשור לישראליות ויהדות כבר לא מובן מאליו. חשוב שההורים לא יפעלו כאוטומט, ולא יכחישו את חשיבות ההחלטה שלהם בנושא.

זה לא מובן מאליו שילדיך ידעו את שירי החג, שיאהבו אותם, שיתרגשו מהם. זה לא מובן מאליו שהם ידעו את המנהגים, שיעצרו את שגרת היומיום לחגוג. זה לא מובן מאליו שירגישו יהודים, שירצו מבחירה להיות חלק מהיהדות.

זה נכון, שבאיזורים מסוימים בארצות הברית (ניו יורק למשל) יש 'אווירה יהודית' בחגים. אין לימודים בראש השנה וכיפור, יש שפע בתי כנסת, ומוסדות יהודיים שעוסקים בחגים. ישראלי שרוצה לחגוג את מנהגי היהדות, לא יתקשה למצא את המקום המתאים לכך בסביבתו הקרובה. ובכל זאת- חנויות לא נסגרות, מערכת החינוך הציבורית לא עוסקת בחג, ורוב האנשים בסביבה אינם שותפים פעילים במנהגי היהדות. גם אצל הילדים- חלק מהחברים ישראליים ויהודים וחולקים איתם את המנהגים ואוירת החג, וחלק לא. כל הורה, ילד ומשפחה צריכים לעצב בעצמם את מנהגי החג, כי אף אחד לא יעשה זאת עבורם. לעיתים, יש צורך על מנהגי החג אף יותר מאשר בישראל- מאחר ואם לא יעשה כך - לא יהיה לחג זכר מלבד הפעולות שתיזום המשפחה.

חשוב שההורים ימצאו את הדרך המתאימה למשפחה שלהם, ולא את 'הדרך הנכונה'.

לדעתי, האישית והמקצועית, אין דרך אחת נכונה להתנהג בחגים, כל משפחה בהתאם לסגנונה, תפיסת עולמה ומצפונה. כל מסורת חגים משפחתית שנבנית היא 'בסדר', כל עוד היא מתאימה להורים ולילדים, וכל עוד אינה פוגעת ברגשות הסביבה בה חיים. לגבי החגים היהודיים- יש משפחות שילכו לבית כנסת, ויש שרק יערכו סעודה חגיגית, יש שיבנו סוכה, ויש שרק יתארחו. יש שיצומו, ויש שיקפידו רק על צום בפומבי. יש שיקפידו ללמד את הילדים את שירי החג, ויש שפחות. בדרך הכלל הילדים מגיבים לנחישות ולבהירות המסר של ההורים. כשההורים יודעים מה הם רוצים, הילדים מגיבים בחיוב, ומשתפים פעולה. כשההורים לא ברורים לעצמם, כשיש מחלוקת ביניהם (אבא יותר מסורתי, ואמא מעדיפה פחות) גם הילדים מתבלבלים.

חשוב לכן, שההורים יתאמו ביניהם את המסרים המשפחתיים לגבי החגים. אם יש מחלוקת יש לחפש את מקורותיה. בדרך כלל היא קשורה לזוגיות, ורק 'יוצאת' דרך נושא החגים אם ההורים מרגישים שהם 'מסתבכים', מגיבים בקיצוניות ונוקשות, יש לשער שזה קשור לרגשות אשם או חרדות שרק 'מתלבשות' על נושא החגים. למשל, אשם, שהילדים נפגעים מכך שהם לא עם המשפחה המורחבת בחגים, חרדה שהם מתרחקים מידי מהשורשים. כשההורים מודעים למניעים שלהם – קל להם יותר למצא את הדרך המתאימה להם ולילדים.

חשוב שההורים יקשיבו, ויתחשבו בתגובות הילדים למסורת החגים המשפחתית

כפי שלהורים יש את הדעות והתחושות שלהם כלפי החגים, כך גם לילדים. מומלץ לדבר איתם, לתת להם להביע את דעתם. לא לכעוס עליהם אם השירים או המנהגים לא מתאימים להם. לא להלחץ כשהם ציניים או מעבירים ביקורת על כל הנושא, במיוחד מתבגרים. צריך לזכור שהילדים יצטרכו למצא את הדרך המתאימה להם לחגוג את חגי ישראל, בדיוק כמו המבוגרים, וההורים אמורים ללוות אותם בסבלנות ובשיחה, בחיפוש זה שלהם.

ולסיום, מומלץ למשפחה לגבש עמדה גם לגבי החגים האמריקאיים. מכיון שהילדים

והמשפחה חיים בסביבה אמריקאית חשוב לגבי מדיניות לגבי אופן ההתייחסות אליהם- יש החוגגים רק את החגים האזרחיים, למשל, הארבעה ביולי, יום העצמאות האמריקאי. מרגישים שזה גם החג שלהם בתוך מי שמתגורר בארצות הברית. יש שלא רוצים כל קשר לחגים הנוצריים (כמו כריסמס) שלא יאים ליהודים. יש ששיימו את המנורה של חנוכה ואת עץ חג המולד ביחד, ויגידו שחשוב לילדים להיות מעורבים במנהגי המקום בו הם חיים. ויש שירצו להכיר את מנהגי החגים הנוצריים רק כצופים מתעניינים, אבל ידגישו לילדיהם שזה לא החג שלהם כי הם יהודים.

שוב, אין תשובה מוחלטת מה צריך לעשות, כי המציאות של חיים בארץ בה אתה מיעוט אינה פשוטה ויש בה קונפליקטים בלתי נמנעים. כל משפחה צריכה לבחור לעצמה ולהיות שלמה עם דרכה.

שיהיה בהצלחה, ובהנאה...
ממני, חלי ברק- שטיין

**פסיכולוגית חינוכית מומחית. יועצת להורים, משפחות וזוגות.
מחברת הספרים: 'בגובה העיניים', 'תקשיבו לי רגע', 'כשהילדים יוצאים מהבית'**

helibarak1@gmail.com